

Тэма: Зямля мая, зямля бацькоў святая...

Мэты:

фарміраванне ў вучняў грамадзянскасці, патрыятызму; усведамленне сваёй прыналежнасці да беларускага народа, згуртаванага гісторыяй, традыцыямі, культурай і агульным духам павагі і роўнасці; выхаванне адказнасці і гатоўнасці дзейнічаць на карысць сваёй Айчыны.

Накірунак: грамадзянска-патрыятычны

Нагляднасць: карта Беларусі, дзяржаўная сімволіка, канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, выстава кніг пра Беларусь, карткі.

Форма правядзення: дыскусія з выкарыстаннем інтэлектуальнай гульні.

Ход мерапрыемства

1. Паведамленне тэмы, пастаноўка мэты мерапрыемства.
2. Гутарка «Я – патрыёт».
3. Інтэлектуальная гульня «Самая, самая...»
4. Заключная частка. Падвядзенне вынікаў

Эпіграф:

*Люблю цябе такой, якая ёсць,
Зямля мая, зямля бацькоў святая ...*
Н. Загорская

1. Паведамленне тэмы, пастаноўка мэты

Настаўнік: Добры дзень! Пачаць нашу сённяшнюю сустэчу мне хочацца са слоў Уладзіміра Караткевіча. А вы павіны здагадацца, пра што канкрэтна мы будзем сёння весці гутарку.

“Зараз вясна. Над усёй нашай краінай, наставіўшы белыя ветразі крылаў, планіруюць буслы. Іх многія і многія тысячы - хто лічыў? На вільчыках сялянскіх хат, на дрэвах, на калонах старых разбураных палацаў, на слупах капліц сярод маладога зялёнага жыта. Гнёзды паўсюль. І таму мне і здаецца, што ў гэтыя - і не толькі ў гэтыя дні зямлю нашу, Беларусь, можна назваць “зямлёю пад белымі крыламі”.

(адказы вучняў)

Настаўнік: Сапраўды, “зямля пад белымі крыламі, сінявокая Беларусь” — так вельмі часта называюць нашу родную краіну. Яна славіцца сваімі лясамі, рэкамі, азёрам, працавітымі і шчырымі людзьмі. І

сення мы працягваем з Вамі размаўляць пра нашу краіну. Каб работа наша ладзілася спарчэй, я прапаную Вам падзяліцца на групы.

1.1. Падзел на групы

Настаўнік: Перад вамі чатыры колеры: белы, чырвоны, зялёны і блакітны. Падыдзіце да таго колеру, з якім Вы звязваеце назву нашай краіны. А цяпер вазьміце ўсе малюнкi, займіце свае месцы ў групах і паспрабуіце абгрунтаваць такое аб'яднанне малюнкаў.

(Работа ў групах. Адказы вучняў)

Настаўнік: Паспрабуіце у групах даць алітэрацыю назвы нашай краіны. Выбярыце пяць слоў, якія будуць характэразаваць сучасную Беларусь. Паспрабуіце праранжыраваць іх.

2. Гутарка “Я – патрыёт”

Настаўнік: Хто такі патрыёт? Грамадзянін? *(адказы вучняў)*
(патрыёт – гэта чалавек, які любіць сваю радзіму, свой народ і гатовы для іх на подзвігі.
грамадзянін – гэта чалавек, які пастаянна жыве ў дзяржаве, карыстаецца яго абаронай, мае шэраг сваіх правоў і абавязкаў).

Настаўнік: Сення мы можам з гонарам сказаць, што мы беларусы, і жывем у гэтай цудоўнай краіне. А вы з'яўляецеся нашчадкамі цудоўных скарбаў, духоўнай спадчыны свайго народа. Вам працягваць традыцыі свайго народа.

А цяпер паспрабуем адказаць на пытанні:

1. Каго вы лічыце сапраўднымі грамадзянамі сваёй Радзімы?
2. Ці з'яўляецеся вы сапраўдным грамадзянінам сваёй краіны?
3. Чаго б вы хацелі для сваёй Радзімы, як яе грамадзяне?

(адказы вучняў)

3. Інтэлектуальная гульня “Самая, самая...”

Настаўнік: Кожны чалавек непасрэдна звязаны з той зямлёй, на якой нарадзіўся. Так і мы, дзеці нашай мілай Беларусі, павінны ведаць, што краіна, у якой мы жывём, - гэта самы цудоўны падарунак лёсу, самае дарагое, што ў нас ёсць. Патрэбна толькі сэрцам адчуць еднасць з ёй, ведаць мінулае роднага краю, ганарыцца яго культурнай спадчынай.

Я прапаную вам невялікую інтэлектуальную гульню, якая дапаможа вам узнавіць і пашырыць веды пра гісторыка-культурную спадчыну Беларусі, а таксама яе сучасныя дасягненні, дапаможа далучыцца да духоўных скарбаў роднай Беларусі.

Правілы гульні наступныя. Кожная каманда па чарзе выбірае намінацыю з прапанаваных у табліцы і пытанне з пазначанай колькасцю балаў. Калі каманда не здолеа адказаць на пытанне, балы залічваецца той камандзе, якая першая агучыць правільны адказ.

Намінацыя	Колькасць балаў					
	10	20	30	40	50	60
Дзяржава і яе сімвалы	10	20	30	40	50	60
Славутыя іменны	10	20	30	40	50	60
Песняры	10	20	30	40	50	60
Зямля пад белымі крыламі	10	20	30	40	50	60
У свеце народных традыцый	10	20	30	40	50	60
Крок у будучае	10	20	30	40	50	60

Дзяржава і яе сімвалы.

106. Кожны год у нашай краіне ладзіцца шмат святочных мерапрыемстваў, прымеркаваных да розных памятных падзей. Летам мы адзначаем надзвычай важнае і любімае народнае свята. На яго заўсёды запрашаюць шмат гасцей з розных краін свету. Гэта свята сімвалізуе еднасць народа і дзяржавы, нашу самабытнасць. Адзначаецца яно ў дзень вызвалення Мінска ад гітлераўскіх захопнікаў. Як называецца гэта свята і калі адзначаецца?

*(Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь,
або Дзень Рэспублікі — 3 ліпеня)*

206. Беларусь — незалежная дзяржава. Але наш народ паважае іншыя народы і ганарыцца братэрскімі сувязямі. У нашай краіне адзначаецца як свята Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі. Калі адзначаецца гэта свята?

(2 красавіка.)

306. Якія расліны прысутнічаюць у гербе Беларусі?

(Жыта, лён, канюшына)

406. Якімі словамі заканчваецца прыпеў гімна Беларусі?

(Вечна жыві і квітней, Беларусь!)

506. Наш сцяг мае тры колеры: чырвоны, зялёны, белы. Чырвоны колер служыць знакам Сонца, сімвалізуе братэрства. Зялёны колер – Прырода. Гэта палі, лясы краіны. Гэта колер дабра, росту, развіцця, дабрабыту і міру. Што сімвалізуе белы колер і арнамент?

(Белы колер – колер свабоды, маральнай чысціні і мудрасці. Арнамент сімвалізуе працавітасць, народнае майстэрства)

606. Назавіце важнейшае права чалавека, якоё замацавана ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

(Права на жыццё.)

Славуцыя імёны

106. Беларуская тэнісістка. Заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь. Алімпійская чэмпіёнка у міксце.

(Вікторыя Фёдараўна Азаранка)

206. Назавіце імя друкара, горад і год, дзе пачалі друкавацца першыя кнігі на старабеларускай мове.

(Францыск Скарына, 1517г. Прага)

306. Беларускі, расійскі і французскі мастак. Адзін з найбуйнейшых прадстаўнікоў эўрапейскага авангарднага мастацтва XX ст. Аўтар такіх карцін, як “Прагулка”, “Зялены скрыпач”, “Гадзіннік (час)”.

(Марк Шагал)

406. Назавіце імя паэта-гуманіста эпохі Адраджэння, які пахлдіў з сям’і паляўнічага. У 1518 годзе ў складзе польска-літоўскай дыпламатычнай місіі трапіў у Рым, дзе ў 1522 годзе стварыў свій лепшы твор - паэму-жамчужыну, прасякнутую любоўю да роднай зямлі.

(Мікола Гусоўскі)

506. Славуцы дзяржаўны і грамадскі дзеяч Вялікага княства Літоўскага, дыпламат. Вечным помнікам яму стаў падрыхтаваны і выдадзены яго дбаннем на беларускай мове адзін з найбольш дасканалых узораў сусветнай юрыдычнай думкі таго часу - Статут ВКЛ. Назавіце яго прозвішча.

(Леў Сапега)

606. Адзін з самых вядомых прадстаўнікоў свайго роду. Вялікі літоўскі гетман, адзін з прэтэндэнтаў на карону Рэчы Паспалітай. Мастак і

цудоўны музыкант. Самы вядомы створаны ім паланез “Развітанне з Радзімай” носіць яго імя.

(Міхаіл Клеафас Агінскі)

Песняры

106. Мой родны кут, як ты мне мілы!..

Забыць цябе не маю сілы!

Назавіце аўтара гэтых бессмяротных радкоў.

(Якуб Колас.)

206. З творчасцю славутага песняра Янкі Купалы мы знаёмыя з дзяцінства. Нас зачароўвае песня “Спадчына” на словы з аднайменнага твора. А ці памятаеце вы, дзе нарадзіўся пісьменнік?

(У Вязынцы)

306. Сапраўднае імя гэтага пісьменніка – Іван Фёдараў. Прыгодамі яго палескіх рабінзонаў цікавяцца падлеткі. Назавіце псеўданім – творчае імя пісьменніка.

(Янка Маўр)

406. Гэтага пісьменніка называюць гонарам і сумленнем беларускай літаратуры. Дыяпазон яго твораў шырокі і разнастайны: ад казкі “Нямоглы бацька” да рамана “Каласы пад сярпом тваім”. У Віцебску яму пастаўлены помнік з надпісам – “Быў. Ёсць. Буду”.

(Уладзімір Караткевіч)

506. Паэт, які амаль усё жыццё правёў за межамі Радзімы, але лічыў сваім абавязкам пісаць творы на мове свайго народа. Лёс адвёў яму кароткі зямны век. Аўтар адзінага прыжыццёвага зборніка “Вянок”. У 2022 г. адбыліся 105-я ўгодкі з дня смерці паэта. Назавіце яго імя.

(Максім Багдановіч)

606. Пісьменнік, які з’яўляецца майстар псіхалагічнага партрэта. Вайна наклала на яго творчасць глыбокі адбітак. Аповесці “Жураўліны крык”, “Трэцяя ракета”, “Сотнікаў”, апавяданні “Сваякі”, “Незагойная рана” ўражваюць глыбокім псіхалагізмам.

(Васіль Быкаў)

У свеце народных традыцый

106. Гэта старажытнае свята было прымеркавана да зімовага сонцастаяння. Пазней пачатак сталі звязваць з Нараджэннем Хрыстовым. На свята людзі вадзілі «казу», «мядзведзя», насілі зорку. У святочных песнях гучалі самыя лепшыя зычэнні. За песні і пажаданні гаспадары частавалі юнакоў і дзяўчат рознымі прысмакамі.

(Каляды)

206. Падчас гэтага свята хлопцы і дзяўчаты водзяць карагоды, скачуць праз вогнішча і шукаюць самую чароўную кветку шчасця.

(Купалле)

306. На якое вясёлае свята пачыналі гукаць вясну?

(Масленіца)

406. Як называецца свята, калі ушаноўваюць памяць памерлых продкаў?

(Дзяды)

506. Найвялікшае каляндарнае свята. З пашырэннем хрысціянства прыстасавана да ўваскрашэння Хрыста і стала рухомым, адзначаецца з 4 красавіка да 8 мая.

(Вялікдзень)

606. Напярэдадні гэтага свята, 5 мая, беларусы ўшаноўвалі сімвал вясны, росквіту прыроды. Дзяўчаты на лузе выбіралі самую прыгожую дзяўчыну, апраналі яе русалкай, упрыгожвалі зелянінай, вянком з кветак, вадзілі вакол яе карагоды і спявалі:

Блаславі, маці,
Ой, Лада, маці,
Вясну заклікаці...

(Юр'я.)

Зямля пад белымі крыламі

106. Якая птушка з'яўляецца сімвалам нашай краіны?

(Бусел)

206. У гушчары старых бароў, як сляза, што ўпала з неба, блішчала вялікае возера... Назавіце самае вялікае па плошчы возера, размешчанае ў Мядзельскім раёне. Пра яго складзена шмат народных легендаў і

паданняў, а Максім Танк прысвяціў яму сваю паэму. Побач з ім размешчаны беларускі курорт.

(Возера Нарач.)

306. Якую расліну — сімвал беларускай зямлі — згадвае Максім Багдановіч у славытым вершы «Слуцкія паясы»?

(Васілёк.)

406. На Беларусі гэта дрэва звычайна пашырана па ўсёй тэрыторыі, на поўдні ўтварае лясы. Ёсць дрэвы ва ўзросце 500—550 гадоў, у дыяметры 1,5-1,9 м. Больш за 40 дрэваў-волатаў і іх груп абвешчана помнікамі прыроды. Драўніна гэтага дрэва адрозніваецца высокай якасцю, трываласцю. Кара з'яўляецца дубільным і лекавым сродкам. З жалудоў можна прыгатаваць сурагат кавы.

(Дуб)

506. Самая магутная жывёла нашых лясоў, якая захавалася толькі ў знакамітай пушчы. Мікола Гусоўскі прысвяціў паляванню на гэту жывёлу шмат радкоў сваёй паэмы?

(Зубр, Белавежская пушча.)

606. Самае старажытнае дрэва ў нашых лясах. Гэта асноўная парода, якая дае драўніну для будаўніцтва, вытворчасці высокакаснай паперы, штучных валокнаў. З яго драўніны вырабляюць музычныя інструменты.

(Елка)

Крок у будучае

106. Гэтым будынкам можа ганарыцца кожны грамадзянін нашай краіны. “Храм навукі” мае агульную плошчу 112,6 тыс. квадратных метраў. На 22 паверсе знаходзіцца назіральная пляцоўка “Панарама”

(Нацыянальная бібліятэка Беларусі)

206. Будынак на перакрыжаванні шляхоў. Яго прыгажосць, сучаснасць і зручнасць здзіўляюць людзей, якія ўпершыню наведваюць нашу краіну.

(Вакзал)

306. Гэты завод быў заснаваны ў 1946-1948 гг. Яго прадукцыя носіць назву нашай дзяржавы, гэты брэнд вядомы далёка за межамі краіны.

(Мінскі трактарны завод)

406. У 1931 г. была заснавана гэта самая любімая ўсімі дзецямі фабрыка. Яе салодкая прадукцыя карыстаецца вялікім попытам. А яе якасцю задаволены самыя патрабавальныя пакупнікі. Яе брэндывы “Белавежская пушча”, “Лявоніха” і інш.

(Камунарка)

506. Гэта адна з самых маладых спартыўных пабудов Мінска. Сучасны будынак з металу, шкла, бетону. Мае арэны для міні-футбола для міжнародных спаборніцтваў.

(Манеж футбольны)

606. Прадукцыя гэтага завода прысутнічае амаль у большай паловы жыхароў краіны. Без яе немагчыма захаваць прысмакі і стравы ў спякотны дзень.

(Мінскі завод халадзільнікаў “Атлант”)

4. Заключная частка. Падвядзенне вынікаў

Настаўнік: Мы з вамі выдатна даказалі самі сабе, што жывем у надзвычай цікавай краіне. Але каб адчуваць сябе сапраўдным грамадзянінам сваёй дзяржавы, трэба прыносіць сваёй краіне карысць. Вы з’яўляецеся нашчадкамі цудоўных скарбаў, духоўнай спадчыны свайго народа. Вам працягваць традыцыі свайго народа.